

Handläggare: Annika Ekengren

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Remiss ang. Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS inom äldreomsorgen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner yttrandet.

Maria Häggblom

Gunnel Dahlin

Stadsdelsdirektör

Avdelningschef

Bilagor

1. Remissunderlag

Sammanfattning

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för Äldre och Funktionshinder. Pensionärsrådet har fått remissen för att kunna lämna synpunkter på sammanträde den 25 mars.

Ärendet

Förslag till revidering av riktlinjerna för biståndshandläggning av ärenden enligt SoL och LSS för äldreomsorgen har tagits fram av äldreförvaltningen och beslutats av äldrenämnden. Kommunstyrelsen har innan beslut där ska fattas lagt ut ärendet på remiss.

Nu gällande riktlinjer beslutades av kommunfullmäktige 2007-12-11. Sedan dess har flera förändringar skett inom stadens äldreomsorg, bl.a. har valfrihet införts

även inom vård- och omsorgsboende samt dagverksamhet. Under åren har synpunkter förts fram på att biståndsbedömningarna skiljer sig åt över staden vilket inte kan anses acceptabelt. Utifrån dessa två omständigheter finns ett behov av att revidera och förtydliga riktlinjerna.

Förvaltningens förslag till yttrande

I stort sett anser förvaltningen att de förslag till riktlinjer som lagt fram är bra. Det är viktigt att riktlinjerna anpassas till de förändringar som gjorts inom äldreomsorgen. Det är också viktigt att de förenklas och görs så tydliga att möjligheten till olika tolkningar minimeras.

Det finns emellertid några delar i förslaget som det finns anledning att kommentera.

- a. Konsumentrådgivande funktion. Biståndshandläggarna ska enligt förslaget ha en konsumentrådgivande funktion. Deras uppgift är redan idag att informera om de olika alternativ som finns för att underlätta den enskildes val. Det är dock klart ut sagt att de inte får göra reklam för någon eller föreslå någon speciell utan de ska förhålla sig helt neutrala. I takt med att antalet utförare ökar, vilket sker kontinuerligt, blir det allt svårare för biståndsbedömarna att hålla sig uppdaterade vad avser innehållet i de olika alternativen. Vi anser att det är viktigt att biståndshandläggarna intar en neutral hållning för att undvika misstanke om att någon verksamhet favoriseras t.ex. den egna.
- b. Beslutets innehåll. Många äldre anser det viktigt att i sitt beslut får reda på hur lång tid som beviljats. Biståndshandläggarnas uppdrag är att bevilja insatser, dvs. städning, handling osv. Vid beställning till utföraren så räknas sedan tiden ut. När beslutet framgår av utredningen blir det lätt så att kunden alltför mycket koncentrerar sig på tidsåtgången och inte den utförda tjänsten. I allt högre grad handlar de överklagande som inkommer om att den enskilde är missnöjd med den tid som beräknats för de olika insatserna. I förslaget till beslutsmotivering angående tiden bör ordet minst tas bort för att undvika feltolkningar. I nu gällande riktlinjer finns tillägget att den enskilde har möjlighet att inom ramen för biståndsbeslutet kunna byta ut en insats mot en annan. I förslaget till nya riktlinjer har detta tagits bort vilket ifrågasätts.
- c. Anställning av anhörig eller närstående. I Tenstadelen av vår stadsdel är efterfrågan av anhöriganställning större än i Spånga. Detta hör samman med befolkningens olika sammansättning. Behovet av anhöriganställning handlar mer om försörjning för den enskildes familj och anhöriga än om reella behov av hjälpinsatser. Det finns därför en tendens att framställa sig som mer hjälpbehövande än vad som är fallet. Detta gör

biståndsbedömningarna så mycket mer komplicerade eftersom det är många faktorer som måste vägas in. Efter att kundvalsmodellen infördes har antalet anhöriganställda ökat markant. Hos de privata utförarna i området är anhöriganställningar nu mer regel än undantag. Huruvida dessa personer uppfyller de kriterier för anställning som ställs i avtalet om att kunna förstå och tala svenska, kunna dokumentera samt ha lämplig erfarenhet och utbildning för uppdraget kan ofta ifrågasättas. Idag finns också en ökad efterfrågan å att istället för tidigare beviljat hemvårdsbidrag få hemtjänst.

d) Egenvård samt individuell plan. Egenvård kan ingå i ett beslut om omvårdnad enligt socialtjänstlagen, hälso- och sjukvård kan däremot inte ingå. Detta har ställt till med en del problem då det ibland kunnat vara svårt att avgöra vad som är vad.

Legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården ska göra bedömning av vilka åtgärder som betecknas som egenvård. En kopia av egenvårdsplanen ska föras till personakten. Sjukvårdsinsatser som ej har klassats som egenvård kan endast utföras av hemtjänstpersonal med delegering av distriktssköterska. Sådana insatser kan ej ingå i biståndsbeslut enligt SoL.

e) Trygghetslarm Den förenklade handläggningen av ansökan om trygghetslarm är positiv. Trygghetslarm upplevs om en säkerhet för många äldre. Att utreda behov av trygghetslarm har ofta varit lika tidskrävande som att utreda mer omfattande hjälpbehov. Den nya förenklade handläggningen innebär på så sätt en tidsbesparing.

f) Äldre med psykiska funktionshinder Den sista tiden har fokus lagts på äldre med psykiska funktionsnedsättningar. Dessa personer är ofta i behov av andra insatser än de som äldreomsorgen traditionellt erbjuder. Det behövs ofta speciella och individuella lösningar. Förvaltningen tycker att det är positivt att detta lyfts fram och föreslår att man tittar på om inte insatser ”hemtjänst i assistansliknande form skulle kunna ingå även för personer över 65 år. Den insatsen finns ju i tidigare åldrad. Boendestöd skulle också kunna vara ett alternativ till hemtjänst för denna speciella målgrupp.

g) Korttidsvård Kriterierna för att bevilja korttidsvård ifrågasätts. Det nya förslaget som innebär att personer som inte hinner återhämta sig på sjukhus ska till korttidsvård. Detta öppnar en möjlighet för sjukhusen till ännu

kortare inskrivningstider. En sådan utveckling är inte bra vare sig för den enskilde eller för kommunens ekonomi.

h) Korttidsvård utomlands. Det är positivt att möjligheten till korttidsvård utomlands finns i Stockholm. Framförallt kan det vara värdefullt för de makar/par där den ene vårdar den andre. En korttidsvistelse utomlands skulle här kunna ge möjlighet att de tillsammans får miljöombyte och kan göra gemensamma upplevelser samtidigt som den som vårdare får avlastning.

i) Vård och omsorgsboende. Tre nya bedömningskriterier har tillkommit vid placering i vård och omsorgsboende. Detta underlättar för en gemensam bedömningsgrund över staden.

j) Handläggning enligt LSS. I förslaget saknas en djupare genomgång av de skillnader som är mellan SoL och LSS. Det behövs en djupare vägledning för biståndshandläggarna om vad som särskilt ska beaktas vid handläggning enligt LSS. Skillnaden mellan ramlagen och rättighetslagen behöver en mer ingående beskrivning och förklaring.

Det förslag till nya riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS för personer över 65 år är i stor sett bra. Förvaltningen ser positivt på att de nu gällande riktlinjerna revideras. Flera insatser får i det reviderade förslaget en tydligare beskrivning med tydligt uppsatta kriterier. Tydlighet i riktlinjerna främjar likställigheten för stadens äldre.